

Izloži razen pondeljnih
in dneva po prazniku
vsak dan opoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Enostopna petit-
vica K 180, osmrtnice
in zahvale po K 8—, raz-
glasi in poslano vrtica po
K 250; večkrat, objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasiło Jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Posamezna števil, stane
— 60 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 120, za pol
leto K 60, za četrt leta
K 30, za mesec K 10.
Za Nemčijo celo leto K 132,
za ostalo tujino in Ameriko
K 140. — Reklamske za-
bit so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Duh in naloge dobe.

(iz »Proletarca«.)

Kdor hoče doseči v življenju
uspeh, mora poznati duha svojega
časa. Predvsem velja to za vsako
delo socijalnega značaja. Filozof nam
bo sicer delal, da je duh časa vedno
eden: Duh večnosti, duh sveta, ki
ga hrepenenje človeštva še vedno
išče, a ki mu je še vedno skrivno-
sten in se njegovim očem včasih na-
videžno tem bolj oddaljuje. Čim bolj
misli človek, da se mu je približal.
Goethe pravi v Faustu: »Was ihr
den Geist der Zeiten nennt, das ist
der Herren eigner Geist.« (Kar imen-
ujete duha časov, je gospodov last-
ni duh). — Filozof Goethe, ki je sam
nedvomno eden največjih modrila-
nov vseh časov, imata gotovo prav.
Večnost je ena in naša časovna me-
re so le naša iznajdba, naša pripomo-
ček, brez katerega si ne bi mogli
pomagati, kakor ne brez merila v
prostoru, kakor ne brez besede. Vse
to je relativno. »Včeraj« bi pomenilo
na Jupitru vse kar drugega, kakor na
zemlji, stoletje Neptuna je povsem
neenako našemu. Toda mi potrebuj-
emo svoj včeraj in jutri, svoje leto
in stoletje, svoje minute in sekunde.
Relativni smo tudi sami in povsod
moramo računati z relativnostmi.
»Naš čas« je relativen pojem, toda za
nas je fakt in vpoštevati ga moramo.
Naj je smisel večnosti kakršenkoli, v
svojem življenju opazamo razlike
med dnevom in dnevom, med letom
in letom, med epoko in epoko. Vsa
čast filozofiji, toda za naše praktične
potrebe je važnejše poznati smisel
svojega dneva, kakor duha večnosti.
Za otroka je bolj potrebno, da se na-
uči abecede, kakor da stika po na-
globokokmetiških knjigah, katerih ne
more čitati.

Naš čas! — Z našega — recimo
nižjega stališča — je ta čas zelo do-
ločena doba, ki se v bistvenih in za
naše življenje važnih rečeh razlikuje
od preteklih dni in let, in če nočemo
v tem svojem času ostati tuči, ga
moramo poznati in gledati, da ga
razumemo. Otroci tega časa smo, in
če je resnično, da spada med najre-
nejše, četudi najtežje nagobe spozna-
vati samega sebe, je spoznavanje ča-
sa, v katerem živimo, ki nas je po-
rodil ali ki vpliva na nas in nas —
uspešno ali neuspešno — vzreja,
enako važna in resna naloga. Pla-
vati proti struji je enako nevarno, ko-
kakor blikov poizkus, da zaustavi
vlak s tem, da se zaleti proti njemu.
Postavljati seporobu »vsemu svetu«,
izgleda zelo lunaško, toda lunaštvo
samo na sebi še ni modro, ampak po-
stane v gotovih razmerah lahko sme-
šno. Pihati proti vetru in se pri tem
prehladiti, ni niti tragično, temveč je
neumno.

Naš čas preveva veter, ki nosi
seme v gotovo smer in obenem o-
stranjuje vsakovrstne trhljine in se-
sutine. Pred našimi očmi so razpa-
le mogočne države, o katerih so tr-
dili, da so bile zgrajene za večnost.
V prah so se podrli troni, s katerih
so mogotci ukazovali mnogomilijon-
skim narodom in nameravali ukazo-
vati svetu. Velike industrije, ogrom-
ne trgovine so kratkoma izginile.
Iz revežev so postali bogataši. Me-
sta, nekdanj polna razkošja in sijaja,
so danes torišča nepopolne revščine
in obupne bede. Cele dežele prih-
lajo v zastavnicu tuilov, dotlel komaj
po imenu znanih denarnih magnatov.
Nepregledne knjižnice, napisane in
natisnjene pred kratkimi leti so že
tako brezpomembne in odtutene živ-
ljenju, kakor da so njih avtorji živeli
v dobi mamuta. Bolj, ki so včasih raz-
burjali tisočere umove, ne izzevejo
nikjer več odmeva, na vseh koncih in
krajih pa bruha na dan problemi,
predvčeršnjem še poznani ali pa ne-
znani.

Volna je šla čez svet. Šla je s silo
strašnega orkana, z brezobzirnostjo
naturnega fenomena, z neusmilje-
nostjo uničevanja, z neprizaneslji-
vostjo smrti... ali kjer je umiranje,
tam je tudi porajanje. Vse svet je
ogromen grob, ves svet je ogromna
zibelka — obuje obenem. Kaj leži v
tej zibelki? Kako se je porodilo?
Kakšne lastnosti ima? Kako in ka-
ko moremo vplivati na to, kar je na-
stalo in kar se hoče razvijati? Kako
moramo vplivati, da ne bo vse delo
setev na pešini?

Volna je šla čez svet in ga je iz-
premenila. Niti najzagrizenjši kon-
servativci ne taji te preočitne resni-
ce. Ali mnogo jih je tako preoblo-
nih s predsodki, da se krčevito bran-
ijo pogledati pod skorjo, pa opazajo
zaradi tega le površne izpremembe
in jih merijo z vatlom preteklosti, s
katerim ni mogoče premeriti novih
dimenzij. Izpremembe, ki jih vidijo
njih oči so nebitvene, svet pa se je
izpremenil bistveno. Nove meje na
zemljevidu opazajo, nove državne
konstitucije čita, propadanje starih
in ustanavljanje novih trdki lemlejo
na znanje, na mislijo da so videli vse.
Kdor jih opozarja, da je oraj pluz
voine veliko bolj globoko, jim je pre-
kucuh, sovražnik reda, razdiralec
družbe in grobokop vsakovrstnih
svetlin. In drugi so, ki bi radi videli
do temelja, na so si izvrtali luknji
in gledajo skoz njo, pozabljajoči, da
je svet tudi širok. Zazrli so se v vul-
kan in prezirli kraje drugačnega zna-
čaja, kjer učinkujejo še druge sile.
Kdor priporoča tudi širši razgled, jim
je nazadnjak, cokolja na vozu napred.

ka in izdajalec druge vrste svetosti.
Volna je šla čez svet. Pometala je
strahovito, ali ni ga ugonobila. Ni ga
niti razdelala v prvotne dele, iz ka-
terih bi se mogel sestavljati popol-
noma nov svet. Napravila je mnogo
mного razvalin, pomendrala je mno-
go živega in napol živega, ostalo pa
je še mnogo temeljev, dovolj trdnih,
da kljubujejo razdejanju. Kaj je treba,
da spoznamo, le resnica. Pri delu, ki
vodi do tega cilja, so naše simpatije
in antipatije slabi pomočniki; dajejo
nam poharvane naočnike, in name-
sto tega, kar bi morali videti, gleda-
mo to, kar bi radi videli.

Dobo izza volne smemo imeno-
vati novo. Učinki volne so tako ve-
liki, da je z njo celo poglavje zgod-
vine zaključeno. Kadar izrekamo to
deilstvo, se pa ne smemo tako spoza-
biti, da bi rabili izraz »novo« v ta-
kem smislu, kakor da je napravljen
križ čez vse, kar je bilo, kakor da je
porušeno vse včerašnje in se gradi
danes vse absolutno od temelja no-
vo. Nikjer in nikdar ni bilo take re-
volucije in nemogoča je. Vsa zgod-
ovina ima svojo kontinuiteto. Vse se
razvija, tudi če so koraki evolucije
včasih hitrejši in trši. V razvoju se
vedno mešajo novo s starim. Množina
ostaločnega starega in vstaločnega
novega ni vedno enaka, vedno pa se
držita preteklost in bodočnost za
roko.

Kar je volna uničila, je moralo biti
uničeno, kar je posejalo, je moralo
biti posejano, kar je oživila, je mo-
ralo biti oživljeno. Kdor presoda take
polave s tesnega stališča svojih želja

in stremilient, mora zabresti v zmote.
Obvaroval pa si jih bo, če spozna
vzroke dogodkov. Tudi volna je ime-
la vzroke. Nič nam ne pomaga mo-
drovati, kako bi se bila preprečila,
če bi se bilo zgodilo to ali ono ali pa
če se to ali ono ne bi bilo zgodilo, če
bi bil ta steril to, drugi pa ne onega.
Vsa ta filozofija ima lahko vrednost
kot nauk za bodočnost, toda vsa ne-
šteta ugibanja, vsi »če« in »ako«
niso bila nikakršna deilstva, resnično
pa so obstajali vsi vzroki, zaradi ka-
terih je morala nastati volna. A tudi
razmere, v katerih se je potem volna
vzdila, so bile faktične, in v njih so
bili vzroki vseh posledic, nastalih iz
volne, in ustvarjalci nove vzroke
za nove posledice.

Kdor bi poznal vse tiste razmere
do zadnjih podrobnosti, bi natančno
razumel vse, kar se je godilo med
volno in kar se godi sedaj, in lasno bi
mu bilo, da se le prav vse moralo
prav tako zgoditi in nikakor drugače
ne. Le malo truda bi pa bilo potem
še treba, da bi lahko kar prerokoval,
kaj da se zrodi jutri in pojutrnjem
in morda tudi še nekoliko dni potem.

Tako dovršeno znanje je preveč
za smrtnika. Ali če ne morem popol-
noma doseči cilja, bi bilo nespamet-
no, da se mu ne bi skušal približati
kolikor mogoče. Spoznavanje vseh de-
taljev je preveč za posameznega člo-
veka; ni pa pretežno spoznati glav-
ne obrise, ločiti bistveno od nebi-
stvenega, dognati značaj reči in si
na ta način ustvariti vernostlikodobne.

(Konec prih.)

J. B.

Stanovanjska beda.

Po časopisu so potihnile tožbe za
stanovanjsko. Ne moremo pa zaradi te-
ga misliti, da je stanovanjska beda
kal manjša. Nasprotno: večja se od-
dne do dne. Samo izredno mili zimi
se moramo zahvaliti, da ni prišlo v
tem oziru do katastrof. Veliko ljudi
se je vdalo v svojo usodo, da morajo
živeti po brlogih, vagonih, šupah,
kletih itd., ki so prava vališča bak-
cih kužnih bolezni, telesnih in mo-
ralnih. Narod si gotovo ni na jasnem,
kakšne posledice ima neprimerno
stanovanje za otroka, družino. Do-
gana resnica je: v dostojnem stano-
vanju se človek dviga, neprimerno
stanovanje pa ga ubija telesno in du-
ševno. Ali naj postanejo naša mesta
res ognjišča telesnega in duševnega
strupa, ki naj nam še bolj razje naš
rod?

Vlada in občine bi morale kdaj že
izprevideti to nevarnost stanovanj-
ske bede. Gotovo je stanovanjska
beda nemala muka za vsakogar, ki
ne more dobiti primernega stanova-
nja, ki ogroža neposredno njegovo
zdravje, delavnost, a še veliko stra-

nejša je stanovanjska beda v svojih
posledicah. Zamenjana stanovanja,
življenje na kupu, nam bo prineslo
nezdav rod, ki bo širil tetiko in škro-
fulozo, prineslo nam bo pa tudi šte-
vilne moralne propadle, ki bodo ku-
žile rod tudi v moralnem oziru. Ali
bodo ti krivi temu? To bodo pač žr-
tve razmer, oziroma žrtve nesposob-
nosti, ravnodušnosti vseh odgovor-
nih faktorjev, ki pač čuleto dan na
dan o stiski za stanovanja, preše-
tavalo načrte, kako tej stiski odpo-
moči, se povzpnejo včasih celo do
navedeno prav radikalnih odredb,
katere pa ostanejo le na papirju ali
jih pa izvajajo tako, da jih čuti le
mali človek.

Prerokati se, kako omiliti stano-
vanjsko bedo, je gotovo nesmisel;
vsakdo mora videti, da je tu mogoč
le en izhod, t. i. zidati tie treba.
Bliza se stavbena sezija. Človek bi
mislil, da se na vseh koncih priprav-
lja z delom. Pa to, kar se pripravlja,
je bore malo. Ljubljanska občina je
sklenila zgradbo treh hiš lesene kon-
strukcije (proračunana vsota 3 mil-

ioni). Ne vem dobro, kakšna naj bo
ta, mislim si pač, najbrže več lesa
nego opeke. Ali ni opeke? Ali ni ope-
ka cenciša od lesa? Pa nisem stro-
kovnjak, odločali so o tem strokov-
njaki, ki že gotovo poznajo razpolo-
živi material in današnji položaj. O
tem, kako naj se zida, prepuščam za-
to popolno besedo strokovnjakom.
Za nas nestrokovnjake je bolj važno
vprašanje, kdo naj zida, kako pride-
mo sulo do hiš (lesenih, zidanih, be-
tonskih, vseeno — samo do hiš mo-
ramo priti, če se pa že zida, naj se
zida pač solidno, pa zato imamo stro-
kovnjake).

Tu pa stojimo pred zelo, zelo ki-
slim labolkom. Danes zidati hišo ni
malenkost. Material, delavci, vse se
nam zdi »strašno« drago, in res niso
izdatki za novo hišo danes v nobe-
nem pravem razmerju z dohodki, ki
jih lahko stanovanjska hiša prinaša.
Davčna politika pobere 1 do 2 tretji-
ni kosmate najemnine (po raznih ob-
činah različno). Ni čuda, če nima ni-
hče veselja zazidavati svojih milio-
nov. Mislimo pa, da bi se dalo s pa-
metno politiko v marsikom oživiti
veselje do zidanja. Čitali smo pač že
o načrtu zakona, ki bi določil n. pr.,
da mora vsak bogatim bivati v svoji
hiši, ki je pa ne sme šele kupiti, am-
pak zidati. To je težko izvedljivo.
Podlaga mora biti ponis imetja, v to
je pa treba priprav, ki pa imajo zo-
pet le res pomen. Če bi se takoj
nato izvršila oddaja imetja; tudi je
zelo težko potegniti pravo črto, kdo
je danes bogatim. Tak zakon zato ne
more imeti hitrega praktičnega
uspeha. Hitrejši uspeh bi imel pa že
n. pr. sledeči: vsi denarni zavodi, ki
imajo gotovo vsoto rezervnega za-
klada, morajo biti nastanjeni v last-
nem poslopiu, če ga nimajo, ga ne
smejo kupiti, ampak se zidati v
l. 1920. ali: vsi denarni zavodi, ki
imajo recimo milijon kron rezervne-
ga zaklada, morajo do 31. decembra
1920 sezidati vsem svojim uslužben-
cem stanovanja in natura, če ga še
nimajo. To bi bilo izvedljivo in nekaj
bi pomagalo. Še večji uspeh si pa
obetamo od sledečega:

Danes more zidati privatnik le,
če je milijonar. Vemo, da pride do
oddaje imetja. Davki ne zadostujejo
niti za tekoče potrebščine, o amorti-
zaciji dolgov se nam še sanjati ne
sme. Če noče država finančno
propasti, bo morala izvesti prav iz-
datno oddajo imetja. Naj se gotovi
krogi še tako temu upirajo, pret ali
slej pride do tega; tudi država neče
in ne sme propasti. Ta moment
»greni« življenje in veselje nad »pri-
doblenimi« milijoni tudi našim boga-
tašem. Ali ne bi bilo mogoče, da bi
država v splošnem interesu pustila
tem ljudem za gotovo dobo zasigu-
rati gotove dohodke, če tudi oni ta-

LISTEK.

Venček ruskih narodnih pravljic.

(Poslovenil Fran Pogacnik.)

Večni Mršavec.

(Dalje.)

Carjevič Ivan je imel na roki zlat
prstan, ki mu ga je podarila Valisla
Kirbitjeva. Valisla Kirbitjeva pa
je imela kozo in se je z njenim mle-
kom zluhal in zvečer umivala. Pri-
tekla je deklica z lončkom, pomolžla
kozo in odnesla mleko. Bodač pa je
vzel carjevičev prstan in ga vrget v
lonček.

»Ei, golobčki, postali ste predr-
zni!« pravi deklica.

Nato gre k Vasilisi Kirbitjevi in
ti potoži: »Sedaj se že pastirji iz nas
norčujejo, vrgli so v mleko prstan.«

Vasilisa odvrne: »Pusti mleko,
precedim sama?«

Precedi mleko, zagleda svoj pr-
stan in pošle po pastirja.

Pastirja pridirjata: »Zdravstvuj,
Vasilisa Kirbitjeva, pravi Bodač.

»Zdravstvuj. Bodač! Zdravstvuj,
carjevič! Kako sta zašla sem?«

»Prišla sva za teboj, Vasilisa Kir-
bitjeva! Pred nama se ne skriješ! Na
dnu morja te poiščeval.«

Posadi lu za mizo in pogosti z
vsakovrstnimi jedmi in vini.

Bodač ji pravi: »Ko se Mršavec
vrne z lova, ga vprašaj, kje je njego-
va smrt! A sedaj bi bilo prav, da se
skrijeva!«

Jedva sta se gosta skrija, prileti
Večni Mršavec: »Fu, fu! Poprej ru-
skega duha ni bilo videti, ni slišati,
sedaj pa se polavljata ruski duh pred
očmi in sili v usta!«

Vasilisa Kirbitjeva mu odgovo-
ri: »Naletel si se po Rusiji in nabral
ruskega duha, da ga še sedaj čutiš.«

Mršavec poobeduje in leže spat.
Tedaj pristopi k njemu Vasilisa, se
skloni k njegovemu licu, ga miluje in
poljubljuje ter govori: »Mili moj drug!
Težko sem te pričakovala! Misli-
la sem, da te ne vidim več živega, da
so te požrle divje zveri!«

Mršavec se zasmee: »Nespamet-
na ženska! Dolgi lasje, kratka pa-
met! Ali me morejo divje zveri po-
žreti?«

»A kje je tvoja smrt?«

»Moja smrt se valja v metli pod
pragom.«

Jedva je Mršavec odletel, hiti
Vasilisa k carjeviču Ivanu.

Bodač jo vpraša: »No, kje je Mr-
šavčeva smrt?«

»V metli pod pragom se valja.«

»Ne, nalašč se je zlagal! Treba
ga je vprašati bolj zvito!«

Vasilisa Kirbitjeva si takoj izmisli
tole: Vzame metlo, jo pozlati, okra-
si z raznimi trakovi in položi na mizo.
Ko prileti Večni Mršavec, zagleda na
mizi pozlačeno metlo in vpraša, če-
mu je to narejeno.

Vasilisa mu odvrne: »Kako naj
pustim, da se valja tvoja smrt pod
pragom! Naj leži raiši na mizi!«

»Ha, ha, ha! Nespametno žensče!
Dolgi lasje, kratka pamet! Misliš, da
je ta moja smrt?«

»A, kje je?«

»Moja smrt tiči v kozlu.«

Komaj je odšel Mršavec na lov,
okraši Vasilisa kozla s trakovi in
kravljčki in mu pozlati roge.

Mršavec se vrne, to zagleda in se
zakrohota: »Eh, neumna žensčina!
Dolgi lasje, kratka pamet! Moja smrt

je daleč! Na morju, na oceanu je
otok, na tem otoku stoji hrast, pod
hrastom je zakopana skrinjica, v
skrinjici je skrit zajec, v zajcu račka,
v rački jaice — a v jaici moja smrt!«

To reče in odleti.

Vasilisa Kirbitjeva pove vse to
carjeviču in Bodaču. Ta dva vzame-
ta s seboj brašno in se napotita iskati
Mršavčovo smrt.

Dolgo sta hodila, poledla vse bra-
šno in tel tu je lomiti glad. Naletita na
psico s ščeneti.

»Ubijem jo,« pravi Bodač. »Niče-
sar več nimava lesti!«

Psica ga zaprosi: »Ne ubijaj me,
ne osiroti mojih mladih! Pridem ti še
prav!«

»No, bog s teboj!«

Gresta dalje in zagledata na hra-
stu orlico z orličji.

Bodač pravi: »Ubijem orlico.«

Orlica odvrne: »Ne ubijaj me, ne
osiroti mojih mladih! Pridem ti še
prav!«

»Torej ostani zdravi!«

Prideta do širokega morja —
oceanu. Po obali leze rak. Bodač re-
če: »Tega ubijem!«

Rak odgovori: »Ne ubijaj me, do-
bri človek! Od mene nimas dosti ko-
risti! Četudi me sneš, ne boš sit! Pri-
de pa čas, ko ti bom v pomoč!«

»No, leži z bogom dalje,« pravi
Bodač, se ozre na morje, zagleda ri-
biča v čolnu in zakliče: »Priveslaj k
bregu!«

Ribič pritira čoln k bregu, carje-
vič Ivan in Bodač sedeta vanj in
krenili so proti otoku.

Ko dospo do otoka, izstopijo in se
napotijo k hrastu. Bodač oblake
hrast s silnimi rokami in ga s koren-
nami vred izpulji. Nato izveže izpod
hrasta skrinjico in jo odpre. Tu skoči
iz skrinjice zajec in to ubere kakor
strela.

»Ah,« vzdigne carjevič Ivan, »da
bi bil sedal tu pes, ulel bi zaica!«

Glej, že privleče pes zajca.

Bodač ga zgrabi in razpara, kar
zleti iz njega račka in se dvigne vi-
soko proti nebu.

Carjevič Ivan šepne: »Ah, da le
sedal tu orel, ulel bi račko!«

Jedva izreče te besede, že je tu
orel z račko.

(Konec prih.)

Koj nekaj žrtvujejo za občo blaginjo? Narediti bi se dalo n. pr. na sledeči način: potom zakona bi se garantiralo vsakemu državljanu, recimo do njegove smrti, da se pri oddaji imetja ne bo upoštevalo tistega dela njegovega imetja, ki ga bo v l. 1920. zazidal v stanovanjske hiše (z malimi stanovanji do 3 sob.) Hiše ostanejo recimo 30 let brez davka (izvzemši seveda najemninol).

Mislimo, da bo marsikateri opreznih bogatin zasigural dober del svojega bogastva s tem, da bo hotel staviti hiše. (Kdor ima danes, recimo 10 milijonov kron, bo, če je kaj previdnosti v njem, najmanj četrtino tega izkušal zasigurati v stanovanjskih hišah, kjer pač ne bo neslo 10 do 20% ampak recimo 1 do 2%, a ta bodeta sigurna. S tem si bo tudi znižal odstotek pri oddaji imetja. Davek bo gotovo progresiven. (Čim večje imetje bo obdavčeno, večji bo odstotek.) Pridobi tako tudi njegov dedič: po smrti graditelja bi nastopila oddaja imetja od vrednosti stanovanjskih hiš, ki bi bile sezidane v l. 1920.; seveda tudi progresivno, — tako bi dosegel — ker je imetje razdeljeno na dva dela, ki bi bila ločeno obdavčena, da bo pri vsakem delu odstotek manjši. Vsota, ki to pridobi na ta način, bo gotovo odtehtala izgubo pri znižanem obrestovanju stanovanjskih hiš. Država izgubi vsekakor lepo vsoto s tem, a ta vsota za skupnost ni izgubljena: stanovanjska beda in njene grozne posledice za narod bi bile gotovo izdatno zmanjšane.

Podoben zakon bi gotovo respektiral tudi vsak prevrat (če že moramo tudi s tem računati.) Zakon naj bi veljal za celo državo, seveda le za kraje, kjer je stiska za stanovanja, torej za kraje, kjer je uveljavljena naredba o posegi stanovanih.)

Občine kakor vlada bi morale seveda zidati na vso moč podpirati. Hlita, nebirokratska odobritev načrtov, posebno le pa važna dobava materiala. Olade materiala obstoja gotovo velika stiska. Mislimo pa, da bi se dal dobiti tudi material, posebno če bi se to delo koncentriralo. Naše nazore o podpravljenju podjetij poznate, vendar to zahteva časa. Mogle bi pa država vsekakor izposlovati, da gotovo opekarne začno z delom, da dobimo stekla, da gotovi obrabi začno izdelovati »standarde« ključavničarsko blago, kar se ga pri hiši potrebuje i. dr., da sploh z eno besedo spravi v našo industrijo »sistem«, da bodo tovarne dobile naravnost naročilo, katero blago, kakšno in koliko naj izdelujejo. Podjetniki, ki bi bili voljni zidati, bi naznanili stavbenemu uradu pri vladi do gotovega termina svoje potrebščine, posvetovanje industrijalcev z vlado bi določilo razdelitev izvršitve, in v gotovem roku bi bil material na razpolago. (Važno bi bilo to seveda predvsem za večje kraje, Ljubljano, Zagreb, Maribor, Celje itd.)

Se eno vprašanje: delavci. Strokovnih delavcev ob zadostni mezdli ne bo manjkalo, druga je s pomožnimi delavci, podalci itd., teh bo težko dobiti v zadostnem številu. Pa tudi temu bi se dalo odpomoči. Dokler delavni sil v resnici manjka, ter je treba izvršiti gotova dela v obči blagor, tudi ne bi škodovalo, če se pritegne k temu delu — volaštvo. Smo proti volaški dolžnosti že zaradi izdatkov in pa ker volaška služba človeka otežuje produktivnemu delu (drugi ugovori tu niti ne navajam), a če to že imamo, odvremo ravno ti dve zli posledici, če ustva-

rmo volaške delavske čete! za začetek samo iz prostovoljcev. Podjetnik bi bil moral seveda pri osemurnem delavniku plačati kakor civiliste; polovico bi dobila država za obliko in prehrano, polovico pa volak-delavec.

Narodno predstavništvo sedaj zaseda! Sedaj je čas, pokažite, da vam je pri srcu obči blagor, mi vas bomo pri tem podpirali. (Op. ured.: Organizacija dela je stvar delavstva in podjetništva. O obliki porabe delavstva civilnega in volaškega, bi se morala torej zediniti ta dva faktorja v prvi vrsti. Ker je stvar nujna, bi se dosegel sporazum.)

Izredna požrtvovalnost ameriškega delavstva.

Amerikansko slovensko in jugoslovansko delavstvo popolnoma razumeva težavni položaj delavstva v Sloveniji. Najbolji dokaz temu je dani, ki ga je naklonilo naši stranki ter sta ga izročila te dni stranki ss. dr. Perič in Svetek. Darilo znaša skoro

polmilion kron

in je namenjeno v prvi vrsti naši gospodarski podlagi, na kateri naj se naše ljudstvo dvigne socialno in kulturno. Akcija, ki jo je ameriška organizacija pod vodstvom s. Etbina Kristana (Jugoslov. republikansko združenje) izvedla, je plemenita in ves slovenski proletarijat je hvaležen za čin, ki mu je zlasti v teh mi-zernih časih dobrodošel.

V prid siromašnih sirot v Sloveniji le napravilo posebno blagotvorno akcijo Slovensko dramatično društvo Ivan Cankar v Clevelandu O. Amerika. To društvo je zaenkrat poslalo po sodruzi Svetku nad 30.000 kron na sodruza Prepeluha, da po svojem preudarku podpre najsirša mreža sirote. Imenovano društvo namerava zbirati darove še dalje, da s tem olajša kar največ gorla v stari domovini.

Kako plemenito srce imajo naši ameriški rojaki nam dokazujejo obe akciji kar najlažje. Dve veliki akciji tu, poleg tega pa bodo izvedli še večjo akcijo za dobavo blaga, zdravil itd. kakor smo poročali že včeraj.

Proletariat v Sloveniji se vam najsrečneje zahvaljuje za pomoč in cenl Vašo bratsko solidarnost v polni meri.

MISLIJA DR. SMODLAKE.

LDU, Beograd, 14. »Politika« piše: Predsednik združenja poslancev zvezni strank dr. Smodlake je prejel včeraj pismeni odgovor ministrskega predsednika Protiča na svoj poziv glede pogajanj za koncentracijsko vlado. V tem pismu sprejema parlamentarna zajednica v glavnem dr. Smodlakove pogoje ter se bodo pogajanja danes nadaljevala. Včerajšnja ostra razprava, ki so jo vladne stranke smatrale za obstrukcijo ne samo proti vladi, temveč proti parlamentu, je povzročila v njihovih vrstah precejšnje nezaupanje v pogajanja. Danes pa je upanje večje, da se bo dosegel uspeh. Odgovor gosp. Protiča se glasi: Načelniki strank parlamentarne zajednice so sklenili, da se predlog g. doktorja sprejme. Ministrski predsednik Protič se pooblašča, da obvesti dr. Smodlako in da zahteva obvestitev pokrajinskih vlad. Tako je g. Protič napisal pismo, v katerem se g. dr. Smodlako strinja v načelu in metodi za doseg spo-

razuma. Parlamentarna zajednica pristala torej na vse pogoje g. dr. Smodlake.

SOCIJALISTIČNI POKRAJINSKI KONGRES JULIJSKE BENEČIJE.

Trst, 15. (Izvirno poročilo.) Kakor smo že poročali, se v dnevi 11. in 12. aprila t. l. sestane pokrajinski kongres socialističnih organizacij Julijske Benečije. Za ta kongres je v vseh organizacijah veliko zanimanje. Na ta kongres so vabljene članice strankinega vodstva. Splošna delavska organizacija, parlamentarna skupina, »Lavoratore«, vse pokrajinske organizacije Julijske Benečije, dalje mladinske in ženske organizacije, zastopniki Delavskih zbornic in bolniških blagajin ter zastopniki konsumnih zadrug. Na dnevnem redu so vprašanja načelne važnosti, tako odstranitev volaškega režima, vzpostavitev svobodnega ustavnega življenja, stališče Julijske Benečije k aneksijskemu problemu, avtonomija občin in pokrajini, valutno vprašanje, razvoj trgovine in industrije, znanje politični odnosi, socialno zavarovanje, obnova, socialna skrb za vojne vdove, sirote in pobablence. Pričakuje se, da se tega kongresa udeležijo vse politične in gospodarske organizacije. — Od slovenskih sodrug poročata J. Regent in dr. H. Tuma.

DEMISLIJA NITTIJEVEGA KABINETA.

Trst, 15. (Izvirno poročilo.) Oficialno objavljeno listi, da so vsi člani sedanjega kabineta Nitti podali svojo demisijo.

STAVKOVNO GIBANJE ITALIJSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Trst, 15. (Izvirno poročilo.) V Bologni so bile te dni dolgotrajne konference zastopnikov socialističnih železničarskih organizacij. Bili so tudi številni shodi, katerih so se udeleževali tudi zastopniki železničarjev Julijske Benečije. Zastopniki Zveze železničarjev so vladi predložili obširno spomenico. Vlada je na njo odgovorila negativno. V kratkem grozi izbruhom nova splošna stavka železničarjev po vsej Italiji. Temu gibanju se pridružujejo tudi katoliške železničarske organizacije, takozvani »beli sindikati«.

Velik prehranjevalni škandal v Rimu.

Trst, 15. (Izvirno poročilo.) »Il Lavoratore« poroča o velikem škandalu, katerega so odkrili v prehranjevalnem ministrstvu. Vojni dobilkar, tvrdka M. Benedetti v Rimu si je na goljufiv način znala pridobiti iz vojaških skladišč velikanske množine riža. Pravočasno so tem poštenim in spoštovanim trgovcem prišli na sled. Tvrdka Benedetti je sicer znala pravočasno skriti riž, večje množine ga je poslala v Trst. Tržaška policija je začela zadevo za sledenja izsledila v skladiščih špedicijske tvrdke Francesco Parisi velikanske množine riža. Zaplenili so 436 stotov riža v vrednosti 90.000 lir. Pravi, da je milijonar Parisi »spoštovan in pošten trgovec«.

MIROVNA POGAJANJA MED RUSIJO IN RUMUNIJO.

LDU, Beograd, 14. »Politika« javlja iz Bukarešte: Ker je rumunska vlada pristala na predlog ruske sovjetske vlade, da začne mirovna pogajanja, je poverjenik za zunanje posle Čičerin poslal predsedniku ru-

manske vlade Vaki brezično brzolavko, v kateri predlaga Harkov za mesto, kjer naj se vrše pogajanja. Čičerin je naglašal, da se mora pogajati udeleževati tudi ukrajinska sovjetska republika kot tretja stranka, ker brez te države, ki meji na Rumunijo in Rusijo, ni mogoče rešiti niti teritorialnih, niti drugih važnih vprašanj. Poleg tega naglašal, da se ukrajinska vlada popolnoma strinja z moskovsko vlado. Verjetno je, da bo rumunska vlada pristala na te predloge in da se te dni začno pogajanja.

SIRIENJE REAKCIONARNE REVOLUCIJE V NEMČIJI.

LDU, Berlin, 14. (DunkU.) Wolff urad javlja: Kakor doznavamo, so tudi južnonemški polki stopili na stran nove vlade. Dosedanji poveljnik je pobegnil. V Drazdanih se je tudi general Merker izrekel za novo vlado, nakar so voditelji prejšnje vlade Ebert, Noske in Bauer zapustili Drazdane in odpotovali dalje proti jugu. Dospel so baje v Stuttgart.

LDU, Vratislava, 14. (DunkU.) Wolff urad poroča: Poveljujoči general VI. armadnega voja von Friedburg je odstopil, ker je uvidel, da pristopajo čete in častniki na stran nove vlade.

Antanta podpira novo vlado.

LDU, Berlin, 14. (DunkU.) Med zastopniki nove vlade in antantnimi komisijski v Berlinu so bili porazgovori, ki so imeli dober uspeh. Antantne komisije so baje izjavile, da se strinjajo z novo vlado. Organizacija za tehnično pomoč v sli zopet deluje v polnem obsegu: tudi vodovod zopet deluje.

Politične stranke in nova nemška vlada.

LDU, Berlin, 14. (DunkU.) Pogajanja med vlado in političnimi strankami so se razbila. Mesto zunanega ministra so ponudili generalu Winterfeldtu in von Rademitzu. Oba sta odklonila ponudbo. Sedaj se baje vrše pogajanja s Helfferichom zaradi prevzeta tega ministristva.

LDU, Berlin, 14. (DunkU.) Wolff. Po vladni izjavi sta obe stranki desnice, ne da bi se identifikirali z vlado, pripravili, podpisati novo vlado.

Položaj nove vlade.

LDU, Berlin, 14. (DunkU.) Wolff. Državni kancelar dr. Katt je imel danes pred zastopniki časopisja govor, v katerem je izjavil, da meni vlada, da je republika delstvo, katero mora Nemčija priznati. Vlada da je uverjena, da le hitri povratek k ustavnemu stanju omogoča mirno nadaljevanje dela. Zato hoče vlada, da se volitve izvedejo kar najprej.

LDU, Berlin, 14. (DunkU.) Kakor se poroča, se vsled koraka strank desnice namerava od merodajne strani, da se izvedejo volitve za državni zbor v prihodnjih 60 dneh.

LDU, Berlin, 14. (DunkU.) Wolff urad poroča: Višji predsednik Vzhodne Prusije Winnig in poveljnik obrambnega okrožnega poveljstva št. 1 general von Essdorf sta državnemu kancelarju Kattu poslala brzolavko, kjer se veli, da se je breobrazba vlade dosedaj izvršila brez krvo-litja. V Berlinu in po vsem Pruskem je mir. Priznavamo novo vlado kot imetnico resnične moči in to bomo podpirali v izvedbi njenega obljave-nega programa.

dejo tudi Čehi primerno stališče.

Tako je delal kot mladočeški poslanec obenem s svojima tedanjima somišljenikoma prof. Kaizlom in publicistom Kramfem od leta 1880. do 1893. leta, ko je odložil mandat, ker politična javnost še ni bila zrela za njegove ideje. Iz te dobe je njegov govor o upravi Bosne in Hercegovine v avstrijski delegaciji — prvi temeljiti obračun z Avstro-Ogrsko. Nato je ustanovil leta 1900. svojo lastno stranko in bil od leta 1907. do svetovne vojne zopet poslanec. V ta čas spada njegov nastop proti Avstro-Ogrski diplomaciji v t. zv. veleizdatniškem procesu v Zagrebu in Friedjungovem procesu na Dunaju, ki v svojih virih in posledicah pomenjata začetek konca Avstro-Ogrske — drugi Masarykov obračun z nasilnico slovanskih in romanskih narodov. Ako je poprej v smislu Pa-lackega še upal na prepoved Avstrije, je prihajal v tej drugi dobi do prepričanja, da to ni več mogoče, ker je njen temelj nemoralen. In ko je izbruhnila svetovna vojna, je Masaryk z nadčloveško silo zadal Avstro-Ogrski tretji in to smrtni udarec.

(Dolje prh.)

Proglasitev neodvisnosti Sirije.

LDU, London, 13. marca (DunkU-Brezlično.) Po poročilih iz Bejruta je arabski kongres v Damasku oklical neodvisnost Sirije in dne 9. marca kronal Emirja Feisula za sirskega kralja. Siroso kraljestvo bo obsegalo Sirijo, Palestino, Libanon in severno Mezopotamijo.

Iz Črne gore.

Poprava mostov in cest v Črni gori.

Okupacijske armade so ob umiku iz Črne gore porušile vse najvažnejše prometne objekte. Ministrstvo javnih del je pričelo z njihovo obnovo in vzlic temu, da so prometna sredstva v Črni gori zelo pomanjkljiva, je vseeno uspelo zgraditi in izročiti prometu naslednje mostove: Cetinje — Podgorica. »Sokolovič most« čez reko Sijevno na poti Podgorica-Tuzi-Skader. V najkrajšem času bodo zgrajeni še naslednji mostovi: »Vezirov most« čez reko Moracho pri »Smokovci« in most na Bilaču oba na poti Podgorica-Kolašin. Pri zadnjih dveh mostovih se grada tudi začasnih prehodov, ki bodo stali nad 20.000 dinarjev, da se čimprej vzpostavi promet. Železni most na Bilaču izdelala švicarska tovarna Bux v Bazlu in bo v najkrajšem času odposlan v Črno goro. Poleg teh mostov, ki leže na glavnih cestah, se grade tudi drugi mostovi na manj važnih potih. Za obnovo teh mostov je ministrstvo izdalo nad milijon dinarjev. Ravnotako se tudi grada in študirajo nova pota na važnih prometnih krajih v Črni gori. Sedaj, ko je urejeno gradbeno ravnanje, se v Dubrovniku, bodo ta dela gradbene stroke stopila v fazo čim hitrejši zgotovitve. Sklenjeno je na odgovornem mestu, da se vzpostavi v Črni gori boljše stanje, nego je bilo pred svetovno vojno. — Radovedni smo, v koliko bo izboljšanje prometni položaj Črne gore, katti, če bo samo »boljši« in ne znatno boljši kot pred vojno, ne bo prebivalstvu Črne gore dosti pomagalo, ker je bila dosedaj Črna gora v tem oziru najbolj zaostala dežela na Balkanu razum Turčije. Ekskralj Nikita je samo izžemal uboge Črnogorce in si nakopil čil ogromno premoženje, za izboljšanje socialnega in gospodarskega položaja Črnogorcev pa ni storil ničesar.

Novice.

— Občinske volitve na Hrvatskem. Izid volitev v Osijeku: Glasovalo je 4131 volilcev, in sicer: za listo hišnih posestnikov 62 glasov (1 mandat dem.) za klerikalce 336 (3 mandati) radikalce 416 (4 mandate), trgovsko-obrtniško listo 343 (3 mandate dem.) demokrate 184 (2 mandata) in za zajedničare 680 (7 mandator) in za komuniste 2018 (20 mandator). Ker socialno-demokratska stranka ni pravočasno prijavila svoje liste, so njeni pristaji, kolih je — kar celo sama »Hrv. obrana od 5. t. m. priznava — v zadnjem času radi razkola pri komunistih zelo mnogo, glasovali za komuniste. V šidskem okraju so dobili socialni demokrati precejšnje zmago. Kolikor smo dosedaj dobili poročil iz izid volitev v šidskem okraju naslednji: Olbarac (7 dem., 5 socialni demokrati), Bapska (11 socialnih dem., 1 dem.), llača (12 soc. dem.), Tovarnik (7 soc. dem., 5 dem.), Morović (9 dem., 2 soc. dem., 1 klerikalec), Mala Vasiča (8 dem., 4 soc. dem.), Babinč (10 dem., 1 soc. dem., 1 rad.), Jamena (12 soc. dem.), Kukujevi (12 dem.), Barkasovo (7 dem., 5 rad.), llaševci (12 dem.) Po tem je izvoljenih 54 socialnih demokratov.

— Občinske volitve v Sisku. Izid občinskih volitev v Sisku je bil naslednji: Socialno - demokratska stranka je dobila 440 glasov. (7 občinskih svetnikov), demokrati 409 (7), komunisti 170 (3), zajedničari 419 (7).

— Ruski konzulat v Zagrebu! Za konzula v Zagrebu je imenovalo rusko ministrstvo za zunanje stvari (Kolčak - Djenfkinova vlada?) g. Ferkmara. V področje tega konzulata naj bi, kakor izvemo spadala Slovenija, Hrvatska in Slavonija izvzemši sremsko županijo.

— Policija je zaplenila na mariborskem kolodvoru 2 vagona moke, ki je bila poslana iz Zagreba v Avstrijo. Izvoznice in potne listine, so bile potvorjene. Moko dobi mariborsko mesto. Zaplenili so nadalje 1 vagon slanine in 1 vagon prekajenega mesa in klobas.

— V ormoškem okraju se je čutil v noči 10. marca ob 22.45 enkratni kratak potres. Čulo se je bobnenje.

Masaryk.

(Dolje.)

II. Masaryk-politik. Kar je učil teoretično v znanstvu, to je izvrševal v politiki praktično. Politika mora izhajati iz kulturnih temeljev. Drobno delo v smislu humanitete rešijo narod in človeštvo. Tudi politika se mora naslanjati na pravna načela. S tega stališča je brezobzirno vedno in povsod pobijal krivico in laž, sleparstvo in nasilje.

Masaryk je vzbujal s peresom in z besedo socialni čut. Ni to noben slučaj, da je ravno na Češkem med intelektualci toliko zanimanja za socialno vprašanje. Masaryk je zavrnil načelno filozofične in sociologične temelje marxizma, a dejansko je branil delavstvo v njegovih upravičenih pravih in ciljih že takrat, ko je bil drugim socializem strah in trepet. Zato je nastopal za osemurni delavnik, za splošno in enako volilno pravico; pobijal šovinizem in socialni materializem. Bil je soustanovitelj »Delavske Akademije« v Pragi. Za dnevniki »Právo Lidu« je zbral ob njegovih ustanovitvi 1000 gld. Leta 1911. edito proti njemu

češko socialna demokracija ni postavila protikandidata, ampak je direktno glasovala zanj, kar se je zgodilo prvokrat v zgodovini stranke. Kot predsednik republike zagovarja Masaryk postopno socializacijo.

Ker je globoko verska natura, zato tem bolj čuti vse zlo, ki prihaja od tod, da se dela moralna in gmotna kupčija z vestjo. Zato se bojuje odločno, a vendar stvarno za ločitev cerkve od države, ne da umiči verstvo in pravnost, ampak da ju osvoboditi materialnosti. Nasprotniki so ga leta 1906. tožili motenja vere, njega, ki zida vse na verstvo in pravnost, a ki je slep in gluhi za nedostatk in napake oficijelnih cerkv in njih hierarhije. Tudi je nekaj sto katehetov uprizorilo proti njemu monstr-proces. V obeh slučajih je zmagal. Znan je njegov nastop v t. zv. Wahrmondovi aferi. Stal je vedno in povsod v prvi vrsti, kadar in kjer je šlo za svobodo vesti in prepričanja.

Masarykovo kulturno in politično delo se označuje z besedo realizem, s katerim nastopa proti pretiranemu historizmu, proti nekritičnemu, sanjarskemu precejevanju samega se-

be, proti romantizmu in radikalizmu praznih besed. Realizem pomenja smer, metodo mišljenja in čustvovanja. Ne sentimentalno navdušenje ne golo besedičenje, ampak pravost in izobrazba, stvarnost in delavnost. Politika mora biti demokratska, ljudska, zato kulturna in gospodarsko-socialna.

V smislu realizma je nastopal Masaryk proti tedanjemu staročestvu in mladočestvu, ki sta se potegovala za češko državo, na temelju zgodovinskega prava. Masaryk je poudarjal v prvi vrsti prirodno pravo in ž njim utemeljeval pavico do politične samostojnosti. Zato je tudi skušal pridobiti Čeha in Nemce za skupen nastop v znamenju demokracije in napredka, da pretvorijo Avstrijo v moderno državo. Zato je zahteval jasno in odkrito politiko doma in na Dunaju ter je nasprotoval državnopravnemu radikalizmu velikih gest in otroških groženj s slovanskim stricem v Rusiji. Zato je zagovarjal enotnost v upravi, ki odgovarja prirodniemu t. l. narodnemu pravu. Skratka: vodil je boj za realno delo v smislu kulturnega in gospodarskega napredka, ki šele omogoči, da se ustvari nova Avstrija, v kateri naj-

Tresle so se hiše, postele so se zibale, lonci se prevrli in v oknih zvenkale šipe.

Tatvine v Zagrebu. V noči od 9. do 10. t. m. so vlomili neznani storilci v skladišče topničarske vojašnice v Zagrebu in vliči in odnesli na škodo vojnega erarja raznega blaga in obutev v vrednosti 8000 K. V noči od 10. do 11. t. m. so pa neznani storilci vlomili v usnarsko skladišče brata Baum v Jurišičevi ulici v Zagrebu in odnesli raznega usnja v vrednosti 65.000 K.

Velik agrarni štrajk v Italiji. Laški listi poročajo o velikem agrarnem štrajku pri Ferrari. Socijalistična »Camera del Lavoro« vodi gibanje. Kmetijsko delavstvo stremi po agrarni reformi in bliža se čas, ko se bo morala laška vlada pričeti baviti z njo. Število štrajkujočega kmetijskega delavstva se naraslo že na 60 tisoč.

Snež v Palestini. Angleški listi poročajo, da je zapadel v Palestini sredi februarja t. l. velik snež, v Jeruzalemu n. pr. 1 meter visoko. Izvanredni slučaj!

Milionski dom. »Milionski dom« so sklenili postaviti milijonirski milijonirji in sicer krasno palačo za 800.000 funtov šterlingov. Na najlepšem prostoru mesta so kupili zemljišče za več milijonov dolarjev. Posamezna stanovanja bodo imela po 20 do 30 sob in 8 do 20 kopaln. Za vsako damo je določenih 4 do 5 sob. Take-le milijonarske reve res ne vedo, kaj bi iz dolgega časa počele!

Dnevne vesti.

Klerikalci podpirajo draginjo!

Ministrski svet je dne 9. t. m. uravnaval izvoz in je pri tem sklenil, da izda izvoznice za 150 vagonov laje, 50 vagonov šra (kavčavali), 50 vagonov masla in 100 vagonov fižola! Vlada torej, ki ji je vester klerikalce Korosec, ki nas je svojčas že oblažodaril s »svobodno« draginjo in »svobodnimi« veržniki, nadaljuje svoje delo za zvišanje draginje! Moka bo dražja, ker klerikalci zvišujejo mlečnino od 12 K za 100 kg na 60 K, ravnotako pa se draži slanina, meso in vsa živila kakor tudi obleka in obutev. »Zdaj se bodo pač zopet pričeli »kšefti« z izvoznici, kakor že svojčas, si mislijo klerikalci, »in dokler smo na vladi je treba hiteti — polniti svoje lastne žepce«. Zakaj se vendar izvoza ne monopolizira in se uvaia zopet one famozne izvoznice, o katerih vemo, kakšne goljufije so se z njimi godile? Zato, ker klerikalci vedo, kje nese ...

Z ljubljanske univerze. Dne 15. t. m. se je zaključil zimski semester. Semestralne počitnice trajajo 14 dni, na kar se prično velikonočne. Letni semester se prične dne 6. aprila t. l. z inskripcije, ki traja od 5.—17. aprila, dne 19. pa se prične redna predavanja. V zimskem semestru je bilo vpisanih 695 slušateljev, med temi 23 izrednih. Z letnim semestrom so otvorili tudi popolna juridična fakulteta.

Zatiranje nemoralne trgovine. Deželna vlada za Slovenijo poziva vso javnost, da podpira v njegovem poslovanju urad zoper naviljale cen, veržnike in tihotapce, ki je ustanovljen v ta namen, da brezobzirno zatira nemoralne pojave v našem narodnem gospodarstvu. Vsako naviljanje cen, verženie in tihotapstvo naj se s podatki in takoj naznani temu uradu, ki ima jako težavno delo in obsežno poslovanje v prid celega ljudstva. Omenjeni urad je izrekel v času od 2. januarja 1920 do danes v Ljubljani že 65 pravomočnih razsodb, zaplenil goveje živine, konj, prašičev, več usnja, čevljev, manufaktur, vina itd. Globe, ki jih odada v prid ubožnim slojem v Sloveniji, znašajo do sedaj 203.610 K, iz skupitka za zaplenjeno blago se bo dosegla še večja vsota, ki je gre nad polovico v isti namen. Več oseb se je izročilo radi prestopkov, zločinov, goljufije, zlorabe uradne oblasti itd., sodišča. Urad je zaplenil večje množine demobilizacijskega blaga, zlasti električne žice. Po kavarnah in gostilnah se vrše večkrat pogoni in pregledujejo se pronočišča ter hoteli. Zasledeni veržniki, ki niso pristojni v Ljubljano, se izganjajo. Ljudstvo, ki je ves čas zelo aktivno sodelovalo pri poizvedbah, naj prijavlja tudi nadalje vsak slučaj s podatki imenovanemu uradu. Le tedaj, če se bodo brezobzirno odkrivali dragotniki, veržniki in tihotapci, bo mogoče iztebiti te nezdavne prikazni. Uradu zoper veržnike bo vlada njegov delokrog še razširila in ustanovila ekspoziture ob meji. V korist vseh slojev bo, če se bo jav-

nost vladnemu pozivu v najhizda-nejši meri odzvala.

Pomoč revnim dijakom visokošolcem v inozemstvu! Slov. dijaška zadruga v Pragi je poslala deželni vladi za Slovenijo pismo, kjer opisuje nad vse žalosten položaj siromašnih visokošolcev v Pragi, ki bolehalo in stradajo. V pismu se pozivlja vlado, da revnim in bolnim dijakom vsaj za dobo počitnic izposluje brezplačno zdravljenje v domačih zdraviliščih, kar bo vlada menda upoštevala in ukrenila, kar se da.

Nasilne rekvizicije v radgorskem okraju. Deželna vlada štalerska je sporočila deželni vladi za Slovenijo in okrajnemu glavarstvu v Mariboru, da se bodo vršile prihodnje dni z žandarmerijsko asistenco nasilne rekvizicije žita in živine v političnem okraju radgorskem, tudi v bližini jugoslovanske meje. Ker ni izključena uporaba orožja, se jugoslovansko ljudstvo ob meji opozarja na to, da se ve ravna.

Starši in šolska mladina. V zadnjem času je policijska oblast opazila, da se čimponostele množe prestopki zoper pol. cestni red in kaljenje nočnega miru. Mnogo je med temi tudi dijakov srednjih šol, pa tudi učencev ljudskih šol. Policija bo odsej dalje vsakega takega mladega neobzira strogo kaznovala od 40 do 500 K.

Zaplenitev moka. Na južnem kolodvoru so veržnikom zaplenili en vagon moka in en vagon žita. Veržniki so nameravali pomanjkanje moka izrabiti v svoje grde veržniške kupčije.

Obsojena mlekarica. Marija Tomšič iz Brezovice je bila obsojena na 1000 K globe in 14 dni zapora, ker je prodajala dne 13. t. m. v šolskem drevoredu mleko po 5 K liter.

Vlomljeno je bilo v sobo krojaškega delovodja v belgijski vojašnici. Vlomilci so odnesli vojaške obleke in podloge v vrednosti 6000 do 7000 kron.

Vlom na pošl v št. Vidu pri Stični. V noči 10. na 11. t. m. so dosedaj neznanji vlomilci skozi okno v poštni urad v št. Vidu. Vlomilci so dobili le 6 K v gotovini. Lotili so se blagajne, ali bili so prepodeni.

Pocestni rop. Dva moška sta v soboto dopoldne v Stritarjevi ulici v Ljubljani, sunila gospo Marijo Modocovo. Ko se je gospa zavedla, je videla, da ji je bila ukradena listnica, v kateri je imela 5000 K.

Predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Breč sprejema stranke do nadaljnjega vsak četrtek od desetih predpoldne naprej.

Konjereci! Vhod v žrebčarno in žrebčarišče na Selnu pri Ljubljani, je prost za vsakega konjereca, ki se priavi na žrebčarju pri straži pri podčastniku in ni torej resnična govorica, da je vhod zabranjen.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske od 29. februarja do 6. marca t. l. Rodilo se je 32 otrok, umrlo 40 oseb (14 tujcev), med njimi za otročico 1 (tujka), za jetiko 9 (3 tujci), vsled mrtvouda 1, samomora 1, za pljučnico 4, za različnimi boleznimi 25. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: za otročico 1, za škrlatno 3 za grižo 12.

Zahteve učiteljskih vpokojencev.

Uboji učitelj! — vpokojenec! Stizil si 40 let in oral ledino na šolskem polju. Imel si, kakor je bilo svobodno običajno, majhno plačo, pa si vseeno izhajal, kajti živel si je razmeroma po cen. Dopršivši 40-letno trudopolno učiteljevanje, si stopil v pokoj in prelet si pokojnino 260 K mesečno. Ni bila sicer velika, ali dalo se je živeti. A prišla je nesrečna vojna z vsemi svojimi groznimi posledicami. Večina učitelstva je morala v vojaške življenje je postajalo vedno slabše. Končno pa je učitelj moral celo bežati v begunstvo.

Sklenil se je začasni mir in povisale so se plače aktivnemu učitelstvu, za vpokojene učitelje pa se ni nihče pobrigal. Vpokojenci ne zavdajo aktivnim učiteljem, radi pa bi bili njim enaki, do česar imajo vsakor pravico. Ali tega se ni upravelo. Dali so vpokojencem manjše pokojnine in draginske doklade, nego mlašim aktivnim učiteljem. In to je krivica!

Pa še ni zadosti. Še drugo brcio so dobili ti vpokojenci pri izmenjevanju kron v dinarje. Plačali so namreč vpokojence v dinarjih in aktivne učitelje v kronah. Ako je imel vpokojenec 800 K mesečne pokojnine, je prejel 200 dinarjev. Če pa je imel aktiven učitelj 1000 K mesečne plače, je prejel 1. marca preko 4000 K.

Prejel je tedaj 4-krat toliko, nego je imel prej. — Pravijo, da se je to zgodilo z ozirom na zakon z dne 23. julija 1919 (Urad. l. 144). Vpokojenci aktivnim učiteljem tega ne zavidajo, nimenja pa smo, da bi se moralo tudi vpokojencem meriti z enako mero, med tem ko se jih je delansko težko oškodovalo. Dne 1. marca — ob izmenjevanju — je dobila mlada suplentinja ali suplent, neimajoča še usposobljenostnega izpita, torej »novinka« z maturo, 1400 K mesečno, kar bi izdalo 350 dinarjev, dočim je dobil učitelj — penzionist, ki je dovršil 40 letno službovanje, borih 800 K, t. j. 200 dinarjev. Tako so plačali — začetnike. Še boljše so pa plačali učitelje in učiteljice, ki služijo več let. Učitelj — ne vodja — službuje 8 let, je prejel 1. marca 1700 K plače. In tako so dobili drugi, ki še več let učiteljujejo, še več. — Na neki šoli službuje šolski voditelj in njegova soproga — učiteljica. On ima 23 službenih let, ona pa 15. — Oba skupaj — mož in žena — sta pa »potegnila« 1. marca 8900 K! Da vsem dobro teknilo. Močno pa nas žalosti, da se nas, vpokojence, naravnost prezira! Ali je pravično, da dobi učitelj — vpokojenec po 40 letnem mukopolem delovanju 800 K = 200 dinarjev mesečno, dočim dobi učitelj — novinec 1400 K = 350 dinarjev?

Zakaj se naše zaslužno vpokojeno učitelstvo tako prezira? Ti slabotni starčki — učiteljski veterani — morajo ob pičli pokojnini na stara leta stradati in se potikati kot »begunci« po raznih krajih Jugoslavije. Kako naj to vpokojeno učitelstvo živi ob znani gorostasni draginji, ki vsaki dan narašča, ob pokojnini 400 K mesečno, 210 K drag, doklade ter 90 K mesečno za ženo in vsakega otroka? Ali je mogoče izhajati? In ti zaslužni vpokojenci, ki so odgledali sedanjí narod, hiraio v starosti radi pičlih pokojnin! ...

Zahteva, da se vpokojencem pokojnine zvišajo, je očividno upravičena. Naj se jim tedaj ugodi!

Vpokojeno učitelstvo ne zahteva več, nego ima sedaj aktivno učitelstvo. Njih dohodki naj ne bodo manjši od onih, ki služijo zadnja leta pradno stopijo v pokoj. To je pravično in kaj več se ne zahteva.

V »Slov. Narodu« z dne 5. marca t. l. čitamo, da prosijo tudi vpokojeni uradniki za povišanje svojih pokojnin. Tem slojem se tudi mi prištevamo in zahtevamo njim enake pokojnine.

Od naše nove vlade zahtevamo, da se vpokojencem čim prej povišajo pokojnine. — Aktivnim učiteljem se je za marec izplačal lep denar. Ta se je računil po uradnem kursu za december 1919, po 3%, a od 1. januarja 1920, dalje pa po 4 K dinar. Celo suplentom so izplačali plačo vnaprej in dobili 1. marca prelema za februar in marec. — To je sicer lepo in hvalevredno, a kar se da mladim, naj se tudi starim vpokojencem ne odreka.

Kultura.

Iz gledališke pisarne. V torek, dne 16. marca se vprizori v opernem gledališču delavska predstava »Hoffmanove pripovedke« za izven abonementa. Vstopnice se dobivajo v predprodati v pisarni prosvetnega društva »Svoboda«.

Repertoar kraljevskega slovenskega gledališča v Ljubljani. Opera: 16. marca, torek, »Hoffmanove pripovedke«. Delavska predstava izven abonementa. 17. marca, sredo, zaprtlo, 18. marca, četrtek, »Ksenija-Pagliacci«. Abon. A. 19. marca, petek, »Netopir«. Izven abon. 20. marca, sobota, »Ksenija - Pagliacci«. Abon. B. — Drama: 16. marca, torek, zaprtlo, 17. marca, sredo, »Beneški grovec« (Osipovič). Abon. B. 18. marca, četrtek, »Beneški trgovec«. Uradniška predstava izven abon. 19. marca, petek, popoldne »Beneški trgovec« (Danilo). Izven abon. Zvečer »Nora«. Izven abon. 20. marca, sobota, »Vrag«. Abon. E. 21. marca, nedelja, popoldne »Beneški trgovec« (Danilo). Izven abon. Zvečer »Vrag«. Izven abon.

»Glasbena Matica«. Koncert ruskih opernih pevcev se bo vršil dne 17. t. m. ob pol 8. uri zvečer v »Unionu« (velika dvorana). Spored obsega sledeče dve izvrine klasične skladbe: 1. del: 1. a) Olinka. »Nočno smotr«, fantazija; b) Borodin: Spev iz opere »Speča knežinja«, poje basist Marijašec. 2. a) Grečanjnov: »Stepju idu ja unilohu« (Hodim po žalostni stepi); b) Rahmaninov: »Sirenja«, romanca; c) Rinskij-Korjakov: »Burnoje morje«, romanca, poje sopranistinja Tatjana Rozova. 3. a) Musorgski: Arita Šaklovita iz opere »Hovanščina«; b) Rahmanj-

nov: »Ja ne prorok«, romanca, poje baritonist Andrej Selkov. 4. a) Olinka: »Prosti«; b) Rubinstein: »Pjela, pjela ptaščka«, dvosp., pojeta Rozova in Marijašec. — II. del: 5. a) Čalkovskij: Arita Roberta iz opere »Jolanta«; b) Napzavnik serenada iz opere Don Juan, poje baritonist Andrej Selkov. 6. a) Arenskij: »V polusnje«, romanca; b) Čalkovskij: »Zabid tak skoro«, poje sopranistinja Tatjana Rozova. 7. a) Čalkovskij: Romanca; b) Rubinstein: »Šelanije«, romanca, poje basist Evgenij Marijašec. 8. a) Olinka: »Ne iskušaj menja bez nuždi«; b) Dargomižskij: »Vanjka i Tanjka«, dvosp., pojeta Rozova in Marijašec. 9. a) Dimitrijev: »N sieverie dikom«; b) Dargomižskij: »Nočevala Tučka«, trospevi, poje Rozova, Selkov in Marijašec.

Iz stranke.

DELAVSKA OPERNA PREDSTAVA.

V torek, 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer bo operna delavska predstava »Hoffmanove pripovedke«. — Vstopnice se dobe v tajništva »Svobode«, Selenburgova ulica 6.

Knjžnica »Svobode« v Ljubljani, Selenburgova ulica 6, II. nadstropje je odprta vsak ponedeljek, četrtek in soboto od 6. do pol 8. ure zvečer.

»Svoboda«, družinski list, je zetiskana in jo dobe člani »Svobode« in naročniki še ta teden.

Sela osrednjega društva kovinarjev se bo vršila v sredo zvečer v društvenih prostorih takol po delu.

Vsi člani (odborniki) okrožne strokovne komisije Celje se tem potom vabijo na soto, ki se bo vršila dne 19. marca t. l. (Jožefovo) ob 2. uri popoldne v pisarni tatištva, Prešernova ulica 6, I. nadstropje. Zavoljo velevarne razprave se pričakuje polnoštevilna udeležba. — Martinčič Ivan, t. č. predsednik.

Najnovejša poročila.

PODPORA ZA BELGRAJSKO VSE- UČILISKO KNJŽNICO.

LDU Belgrad, 14. Včeraj je prejel uprava belgrajskega vseučilišča brezolavko, da je Carnegiejev fond odredil 4 in pol milijonov dinarjev za knjižnico belgrajskega vseučilišča. Od vsote se bo porabil del za zgradbo velike biblioteke, ostanek pa za nabavo knjig in oprave.

STAVKOVNO GIBANJE V TRSTU.

Trst, 15. (Izv.) V stavko so vstopili vsi industrijski tehniški uradniki. Industriji odklanjajo njih zahtevo po zbolšanju njih gnotnega položaja. Organizirani težaki so delodajalcem predložili svoje zahteve po povišanju meзде. Poleg doneskov za bolniško blagajno zahtevajo dnevno 23 lir za lesne in 22 lir za ostale težake. Delodajalci ponujajo 18 do 20 lir dnevno. Težaki so zagrozili s stavko.

NOVO ITALIJANSKO MINISTRSTVO.

LDU Rim, 14. (DunkU.) Agenzia Stefani poroča: Kralj je sprejel ostavko ministrov Rossi, Tedesco, Albrisci, Pantano, De Vitto, Visocchi, Schanzer, Chimenti in Nava in imenoval ministrskega predsednika Nittila interministričnim ministrom za kolonije, Schanzerja za finance, Luzattija ministrom zaklada, Bonomi vojnim ministrom, Torreja naučnim ministrom, Novo ministrom za javna dela in promet, Falcionija ministrom za poljedelstvo, Alessia za pošto in Reiniorija ministrom za osvobodene pokrajine. To ministrstvo je položilo prisego kralju.

SPLOŠNA STAVKA V NEMČIJ.

LDU Muenchen, 15. (DunkU.) Tu je izbruhnila splošna stavka. Cestna čezelnica stoji. Podjetja, ki se bavijo s preskrbovanjem živil, bodo najbrže naprej delovala. Državna bramba je strogo pripravljena.

LDU Barmstadt, 15. (DunkU.) Tukajšnja državna bramba se je postavila lojalno na stran obstoječega reda.

LDU Goerlitz 15. (DunkU.) Tukaj je stavka splošna. Tudi trgovine so večinoma zaprte.

LDU Berlin, 15. (DunkU.) Glavna stavka je započela. Delavci se oborožujejo. V Erfurtu in Dueseldorsu je bila proglašena splošna stavka.

LDU Leipzig, 15. (DunkU.) Wolffov urad javlja: Splošna stavka se tu dosledno izvaja. Železniški promet po vsej Saksonski popolnoma počiva. Pri večeršnjih spopadih

je bilo mnogo več oseb žrtve, kakor je bilo naznanjeno.

Izgredij v Kletu.

LDU Kiel, 15. (DunkU.) Tu je prišlo do krvavih izgredov. Delavci po ladidelnicah so se dvignili in se uprli državni brambi. Volaki so več oseb s strelji usmrtili in mnogo ranili. Kiel se nahaja v rokah državne in varnostne brambe. Mornarji, ki se nahajali kot posadka v Kletu, so se uklonili novi vladi.

Sklicanje nemške skupščine.

LDU Dresden, 15. (DunkU.) Wolffov urad javlja: Narodna skupščina je v nasprotju s prvotnim sklopom sklicana za sredo ob štirih popoldne.

Pogajanja med staro in novo nemško vlado.

LDU Berlin, 15. (DunkU.) Wolff) Vlada razglasa: Na željo prejšnje Ebertove vlade so se začeli z isto pogajanja. Sestavljeni so bo kabinet na splošni podlagi, sestojel iz ministrov strokovnjakov. V istem se bodo nahajali tudi ministri strokovnjaki prejšnje vlade. V dveh mesecih se bodo vršile volitve v državno zbornico in v pruski deželni zbor. V zvezi s tem se bodo vršile nove volitve državnega predsednika s strani ljudstva.

PLEBISCIT V ŠLEZVIGU.

LDU Hamburg, 15. (DunkU.) Wolff) Nemški odbor za veliko Vojvodino Šlezviško poroča, da je dal začasni rezultat pri glasovanju v drugi severošlezviški zoni 6/7 večino za Nemčijo. V okrožju Flensburg je glasovalo za Nemčijo 6751, za Dansko 1421. V Flensburgu samem je znašalo število glasov oddanih za Nemčijo 27.058, za Dansko 8935.

Prireditve.

Medicincem! Pozivljam vse tovariše, da se po možnosti udeležijo dne 17. t. m. ob 10. uri razgovora v univerzitetni avli. Predmet: Ustanovitev Jugoslovanske matice. Predsednik DJM. med. Ivo Peršuh. k.

Društvo zasebnega uradništva Slovenije v Ljubljani sklicuje: I. na dne 11. aprila ob pol 10. v »Mestni dom« občni zbor krajevnih skupin Ljubljana. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Volitve novega odbora. 3. Raznosterosti. — II. Dne 18. aprila ob pol 9. dopoldne v verandi hotela »Union« III. redni občni zbor celokupne organizacije. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo osrednjega odbora. 3. Poročilo preglednikov. 4. Poročilo zastopnikov krajevnih skupin. 5. Poročilo o podpornem in opornem skladu. 6. Volitve preglednikov. 7. Spremembe poslovniika. 8. Sklepanje o članarini. 9. Raznosterosti. § 19. (II. odstavek). O predlogih, ki niso v zvezi z obvlajenim dnevnim redom, se sme sklepati le, ako so bili sporočeni osrednjemu odboru vsaj osem dni pred občnim zborom, ali ako se jim na občnem zboru pripozna nalost z dvatretjinsko večino glasov.

»Glasbena Matica« v Mariboru. Na novo ustanovljeni društveni orkester, ki ima nad 50 sviračev, priredit dne 20. t. m. ob 20. uri zvečer v Gortvoji dvorani s sodelovanjem koncertne pevke, sopranistnje ge. Lovšetove pod vodstvom svojega mojstrskega dirigenta, ravnatelja »Matic« g. Topiča svoj prvi koncert z najizbranejšim sporedom. — Vstopnice (od 25 do 3 K) se dobe pri g. Zlati Bršnik v Slovenski ulici in pri g. Höfer v Šolski ulici. Garde-ropa se nahaja za balkonom na balkonu. Začetek ob 20. uri.

Redni občni zbor maturantskega društva poštnih, prometnih in čekovnih uradnikov se bo vršil 18. marca ob 20. uri pri Mraku.

Šport. Dne 12. t. m. se je na zborovanju delegatov ljubljanskih športnih klubov, ki mu je prisostvoval tudi g. prof. dr. Bučar, predsednik jugoslov. olimpijskega odbora v Zagrebu, sklenila ustanovitev splošne športne zveze in sestava pododbora hrovoslov. olimpijskega odbora za okrožje Ljubljana, ki bo obsegalo Slovenijo, Prekmurje in Reško ozemlje. Pravila za športno zvezo in poslovniki olimpijskega pododbora za Ljubljano so gotova. Ustanovitev omenjenih športnih institucij se izvrši 10. in 11. aprila v Ljubljani v zvezi z večimi prireditvami. Vsa športna društva naj takol naznanijo svoj naslov na g. dr. Cirila Židek, Ljubljana, Čopova ulica 19, II. nadstropje, da se jim določi pravila in programi.

Vozni red.

LDU Ljubljana, 13. marca. Na vseh progah območja inšpektorata drž. želez. Ljubljana stopi ob 24. uri

v noči od 19. na 20. marca t. l. novi vozniki red v veljavo. Dnevno redno vozilo sledeči vlaki:

Proga Vetrinje (čuvajnica 14)—Jesenice vlaki št. 13, 17; odhod iz Vetrinje 6.16, 16.28, prihod v Jesenice 8.00, 18.30, v nasprotni smeri vlak št. 12 in 18; odhod iz Jesenic 9.20, 21.30, prihod v Vetrinje 11.00, 23.07, z zvezzo iz oziroma v Borovlje; odhod iz Borovlj 6.13, 16.41, prihod v Borovlje 10.58, 23.07.

Proga Bače-Področica vlaki št. 713, 717; odhod iz Bač 7.01, 17.33, prihod v Področico 7.26, 17.56 ter vlak št. 712 in 718, odhod iz Področice 10.00, 22.09, prihod v Bače 10.23, 22.32. Razven tega vozi med Bačami in Borovljami v vsaki smeri po en direktni vlak, odhod iz Bač 7.01, prihod v Borovlje 8.47, odhod iz Borovlj 12.54, prihod v Bače 14.11.

Proga Jesenice—Bistrica Boh. jezero, oziroma Podbrdo vlaki št. 13 in 19, odhod iz Jesenic 9.22, 21.35, prihod v Bistrico B. 1, 10.15, 22.28, ozi-

roma v Podbrdo 11.00 ter vlaki št. 12 in 16, odhod iz Bistrice B. 1, 6.52, 17.22, oziroma iz Podbrda 16.41, prihod v Jesenice 7.57, 18.26.

Proga Trbiž—Ljubljana gl. kol. vlak št. 1791/1717, odhod iz Trbiža 16.08, prihod v Jesenice 18.24, odhod iz Jesenic 18.50, prihod v Ljubljano gl. kol. 21.00; v nasprotni smeri pa vlak št. 1712/1712a, odhod iz Ljubljane gl. kol. 6.38, prihod v Jesenice 8.56, odhod iz Jesenic 9.24, prihod v Trbiž 11.15. Dalje vozita med Planico in Ljubljano vlak št. 1713, odhod iz Planice ob 7.08, prihod v Jesenice 7.55, odhod iz Jesenic 8.22, prihod v Ljubljano gl. kol. 10.28; v nasprotni smeri pa vlak št. 1718, odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 18.51, prihod v Jesenice ob 21.09, odhod iz Jesenic ob 21.34, prihod v Planico ob 22.24. Razven tega vozi med Jesenicami in Ljubljano gl. kol. vlak št. 1711, 1714, odhod iz Jesenic 5.07, prihod v Ljubljano gl. kol. 7.10, odhod iz Ljubljane gl. kol. 11.50, prihod v Jesenice 14.06.

Proga Kranj—Tržišč vlaki št. 2553, 2555 in 2557, odhod iz Kranja 7.40, 13.00, 20.10, prihod v Tržišč 8.25, 13.55, 21.04 ter vlak št. 2554, 2556 in 2558, odhod iz Tržišča 5.13, 8.40, 18.38, prihod v Kranj 6.00, 9.21 in 19.25.

Proga Ljubljana drž. kol.—Kamnik vlaki št. 2151, 2156 in 2167, odhod iz Ljubljane drž. kol. 8.00 in 18.10, prihod v Kamnik 9.10, 15.12 in 19.21 ter vlaki št. 2152, 2156 in 2158, odhod iz Kamnika 5.19, 12.02 in 16.10, prihod v Ljubljano drž. kol. 6.30, 13.12 in 17.21.

Proga Ljubljana gl. kol.—Novo mesto—Karlovce vlaki št. 2213, 2217, odhod iz Ljubljane gl. kol. 7.53, 19.00, prihod v Grosuplje 8.41, 19.48, prihod v Novo mesto 10.43, 21.52, prihod v Karlovce 7.30, 14.55; v nasprotni smeri vlaki št. 2212 in 2218, odhod iz Karlovca 2.07, 14.20, prihod v Novo mesto 5.47, 17.39, prihod v Grosuplje 7.55, 19.45, prihod v Ljubljano gl. kol. 8.51, 20.44. Razven tega med

Trebnjem in Novim mestom vlak št. 2219 in 2222, odhod iz Trebnja 6.40, prihod v Novo mesto 7.13, odhod iz Novega mesta 9.15, prihod v Trebnje 9.49.

Proga Grosuplje—Kočevje vlaki št. 2313 in 2317, odhod iz Grosuplje 9.00, 20.10, prihod v Kočevje 11.01, 22.12, ter vlaki št. 2312 in 2318, odhod iz Kočevja 5.50, 17.45, prihod v Grosuplje 7.49, 19.40.

Proga Trebnje—Št. Janž na Dol., vlaki št. 2651, 2659, odhod iz Trebnja 10.21, 21.29, prihod v Št. Janž na Dol. 11.20, 22.32 ter vlaki št. 2652 in 2656a, odhod iz Št. Janža na Dol. 5.22, 16.53, prihod v Trebnje 6.25, 17.56.

Proga Novo mesto—Straža—Toplice vlaki št. 2411, 2415, 2417 in 2421, odhod iz Novega mesta 4.55, 11.04, 15.50 in 22.16, ter vlaki št. 2410, 2414, 2416 in 2420, odhod iz Straže-Toplice 5.23, 11.50, 16.57 in 22.43, prihod v Novo mesto 5.41, 12.08, 17.15 in 23.01. Proga Labod-

Celje vlaki št. 1813 in 1815, odhod iz Laboda 6.40, 12.52, odhod iz Dravograd-Meže 7.50, 14.30, odhod iz Velenja 10.00, 16.50, prihod v Celje 11.29, 18.16 ter vlaki št. 1812 in 1814, odhod iz Celja 9.00, 13.20, odhod iz Velenja 10.40, 15.04, odhod iz Dravograd-Meže 12.18, 16.50, prihod v Labod 12.38, 17.10. Poleg tega vozijo še med Labodom in Slovenjimi Gradci vlaki št. 1817 in 1822, odhod iz Laboda 17.20, prihod v Slovenji Gradec 18.13, odhod iz Slovenjega Grada 5.30, prihod v Labod 6.19, med Velenjem in Slovenjimi Gradci mešani vlaki št. 1852, odhod iz Velenja 6.30, prihod v Slovenji Gradec 8.03, ter med Velenjem in Celjem vlaki št. 1811 in 1818, odhod iz Velenja 5.39, prihod v Celje 6.58, odhod iz Celja 19.08, prihod v Velenje 20.43.

Izdajatelj Ivan Milnar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Glavnica: 200.000.000 kron.

Rezerve okrog 150.000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Prešernova ulica 50 v lastnem poslopiu.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna nasvetila; sprejem in oskrba depozitov z vesno revizijo izrednih efektov; samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predujmi vsake vrste; inkaso in eskont-menice; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovaina kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun, itd. --

Mašinist

z dolgoletno prakso v obratu z različnimi parnimi stroji, več elektricne inštalacije in z znanjem v to stroko spadajoča popravila izvrševati, se sprejme s 1. aprilom 1920. Stanovanje, kurjava in razsvetljava prosta. Ponudbe opremljene s prepisi izpričeval in navodbo plače na Ravnateljstvo tovarne cementa Zidanmost.

Nakupovalec in prejemalec

vsakovrstnega lesa se išče. Ponudbe pod

„Lesno industrijsko društvo“

na upravo Naprej.

Za spremljevanje transportov celih vlakov lesa iz Slovenije do Trsta in nazaj se sprejme

več vpokojenih železničarjev. Prednost imajo oni, ki so zmožni laščine. Oglasijo naj se pri Zvezi industričev v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 7/II.

Priporoča se

avto-delavnica Fr. Puh,

Ljubljana, Karlovska cesta 10, ki sprejema popravila vseh vrst strojev.

„ALKO“ veletrgovina žganja, družba z o. z. Ljubljana (Kolizej). Telefon Interurb. 131

Velika zaloga slivovke, tropinovca, brinjevca, ruma, konjaka in likerjev po najniž. cenah.

Pri odjemu celih vagonov izjemne cene. Sprejmejo se zmožni zastopniki za Slovenijo.

Pav. Jemc, krojaški mojster

Spodnja Siška št. 22

priporoča svojo delavnico za izdelovanje oblek za gospode po meri. Ima prvovrstne moči. Točna postrežba in zmerne cene.

I. jugoslov. zlatarska delavnica A. Fuchs, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

Kupujem staro zlato, srebro, kakor tudi briljante, diamante po najvišjih dnevnih cenah. Priporočam veliko zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov itd. Popravila in nova dela se šujejo v lastni delavnici točno in solidno.

Hlode (krilje)

deske, frame, kostanjev les, gozdove in oglje iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IMPEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

Iščemo mladega, inteligentnega, prvovrstnega lesnega strokovnjaka,

kateri želi postati samostojen in bi bil zmožen voditi večjo tovarno za lesno industrijo. Z delom bi bilo treba početi takoj, ker so vsi potrebni stroji na razpolago. Interesenti, ki bi znali to podjetje organizirati naj pošljejo svoj natančen življenjepis in reference pod naslovom „Štajerska“ na anončno ekspedicijo Al. Matefič, Ljubljana, Kongresni trg 3./I.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure

in jih obrestuje po čistih

4 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

F. & A. Uher, Ljubljana

špedicijsko in komisijsko podjetje Selenburgova ulica št. 4.

Veletrgovina

s premogom, drvmi, šoto in raznim kurilnim materialom. Na debelo: Ljubl. gl. kolodvor. Na drobno: Selenburg. ul. 12. Zmerne cene!

Ljudska tiskarna Maribor

d. d. v Ljubljani

naznanja, da je kar najmoderneje opremljena in da izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Izvršuje:

knjige, brošure, računske zaključke, cenike, lepake, letake, vabila, trgovsko račune, razpredelnice, pisma in zavitke, osmrtnice, posetnice itd. v eni ali več barvah od najfinejše do najpreprostejše vrste.

Vse lično in po zmernih cenah.

Konsorna društva, zavodi, organizacije, razna društva, trgovci in obrtniki! Priporočamo Vam, da se trdno oklenete te najbolj zmogljive tiskarne v Mariboru.

92

Podružnica zavarovalne družbe „Feniks“ v Ljubljani,

Sodna ulica šte. 1.

Delniška glavnica in rezervni zakladi nad 284 milijonov kron. Letni dohodki na premijah in obrestih, ki jih družba prejema iz skoro vseh držav Evrope nad 210 milijonov kron.

Zavaruje:

Glavnice in rente na človeško življenje po najmodernejših kombinacijah pod izredno ugodnimi pogoji.

Podružnica zavarovalne družbe „FENIKS“ v Ljubljani,

Sodna ulica šte. 1.

Delniška glavnica in rezervni zakladi nad 47 milijonov kron. Letni dohodki na premijah in obrestih, ki jih družba prejema iz skoro vseh držav Evrope nad 50 milijonov kron.

Zavaruje:

1.) proti vsakovrstnim požar. škodam; 2.) proti ubitju stekla in šip; 3.) proti tatvini in tatinskemu vlamu; 4.) kavcije do poljubne višine.